

Zadeva C-904/19**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum prejema:**

10. december 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

25. november 2019

Tožeča stranka:

E. Sp. z o.o.

Tožena stranka:

K.S.

Predmet postopka v glavni stvari

- 1 Predmet postopka v glavni stvari je poplačilo potrošniškega kredita. Tožeča stranka je zahtevala, naj se toženi stranki naloži plačilo 835,05 PLN z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dne vložitve tožbe do dne plačila.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje:

– prvič, ali je v zadevi, ki se nanaša na poplačilo potrošniškega kredita, možno izdati zamudno sodbo, tako da se kot resnične sprejme trditve tožeče stranke glede dejanskega stanja, če tožbi ni priložena kreditna pogodba, tožena stranka pa je povsem pasivna;

– drugič, ali je v zadevi, ki se nanaša na poplačilo potrošniškega kredita, možno izdati zamudno sodbo, tako da se, ne da bi se preučila predložena pogodba, kot resnične sprejme trditve tožeče stranke glede dejanskega stanja, če je tožena stranka povsem pasivna.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah [...] ter [dvajseto in štiriindvajseto] uvodno izjavo te direktive, [v skladu s katerimi] morajo biti pogodbe sestavljene v jasnem, razumljivem jeziku, mora potrošnik imeti možnost preučiti vse pogoje in mora v dvomu prevladati razlaga, ki je za potrošnika najbolj ugodna [ter] morajo imeti sodišča ali upravni organi držav članic na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah, v povezavi s členom 10(1) in (2) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS [...] in uvodno izjavo 31 te direktive razlagati tako, da nasprotujejo členu 339(2) k.p.c., če se ga razume tako, da člen 339(2) k.p.c. izdajo zamudne sodbe v zadevi, [...] ki se nanaša na poplačilo potrošniškega kredita, [...] dopušča tudi v primeru, ko tožeča stranka ni predložila [...] pogodbe o potrošniškem kreditu [...], zaradi česar ta pogodba ni bila preizkušena z vidika morebitnih nepoštenih pogodbenih pogojev in glede tega, ali je pogodba vsebovala vse s pravom zahtevane elemente, hkrati pa zahteva, da se pri izdaji zamudne sodbe opre zgolj na dejansko stanje, kot ga je navedla tožeča stranka, ne da bi se z vidika „utemeljenega dvoma“ v smislu tega člena preizkusilo dokaze? Ali je z vidika odločb Sodišča z dne 1. oktobra 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, točka 62); z dne 10. septembra 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 56); z dne 6. oktobra 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, točka 47) dopustna taka razlaga člena 339(2) k.p.c., da je v zadevi, [ki se nanaša na odplačilo potrošniškega kredita] [...], v kateri tožeča stranka tožbi ni priložila pogodbe, možna izdaja zamudne sodbe, pri kateri ne pride do preizkusa pogodbe z vidika morebitnih nepoštenih pogodbenih pogojev in se ne opravi preizkus, ali je pogodba vsebovala vse s pravom zahtevane elemente, ampak se opre le na trditve, ki jih je tožeča stranka navedla v zvezi z dejanskim stanjem?
2. Ali je treba člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah [...] ter [dvajseto in štiriindvajseto] uvodno izjavo te direktive, [v skladu s katerimi] morajo biti pogodbe sestavljene v jasnem, razumljivem jeziku, mora potrošnik imeti možnost preučiti vse pogoje in mora v dvomu prevladati razlaga, ki je za potrošnika najbolj ugodna [ter] morajo imeti sodišča ali upravni organi držav članic na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah, v povezavi s členom 10(1) in (2) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS [...]

in uvodno izjavo 31 te direktive razlagati tako, da nasprotujejo členu 339(2) k.p.c., če se ga razume tako, da člen 339(2) k.p.c. preprečuje to, da bi nacionalno sodišče pogodbo [...] o potrošniškem kreditu, ki jo je priložila tožeča stranka [...], preizkusilo z vidika morebitnih nepoštenih pogodbenih pogojev in glede tega, ali pogodba vsebuje vse s pravom zahtevane elemente, hkrati pa zahteva, da se pri izdaji zamudne sodbe opre zgolj na trditve tožeče stranke, ne da bi se z vidika „utemeljenega dvoma“ v smislu tega člena preizkusilo dokaze? Ali je z vidika odločb Sodišča z dne 1. oktobra 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, točka 62); z dne 10. septembra 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 56); z dne 6. oktobra 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, točka 47) dopustna taka razlaga člena 339(2) k.p.c., da je v zadevi, [ki se nanaša na poplačilo potrošniškega kredita] [...], možna izdaja zamudne sodbe, ne da bi se pogodbo, ki jo je tožeča stranka priložila tožbi, preizkusilo z vidika morebitnih nepoštenih pogodbenih pogojev in ne da bi se preizkusilo, ali je pogodba vsebovala vse s pravom zahtevane elemente, ampak zgolj ob opiranju na trditve, ki jih je tožeča stranka navedla v zvezi z dejanskim stanjem?

Navedeni predpisi prava Skupnosti

1. Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, uvodni izjavi dvajset in štiriindvajset, člen 7(1)
2. Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS, uvodna izjava 31, člen 10(1) in (2)

Navedeni nacionalni predpisi

1. Kodeks Postępowania Cywilnego (zakonik o civilnem postopku) z dne 17. novembra 1964 (v nadaljevanju: k.p.c.): člen 139(1), člen 333(1), točka 3, člen 339(1) in (2), člen 343, člen 344, od (1) do (3), člen 346(1), člen 346(1¹), člen 346(2), člen 348.

Člen 339(1) k.p.c. določa: „Če se tožena stranka ne udeleži glavne obravnave ali se kljub temu, da se je udeleži, ne spusti v obravnavanje glavne stvari, sodišče izda zamudno sodbo.“

Člen 339(2) k.p.c. določa: „V tem primeru se šteje, da so trditve tožeče stranke v tožbi ali procesnih vlogah, vročenih toženi stranki pred obravnavo, kar zadeva dejansko stanje, resnične, razen če vzbujajo utemeljen dvom ali so podane s ciljem zaobiti zakon.“

2. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (zakon o sodnih stroških v civilnih zadevah) z dne 28. julija 2005: člen 3(2), točka 4, člen 13(1), člen 19(1), člen 28.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 2 Tožbeni zahtevek izvira iz potrošniške kreditne pogodbe, sklenjene 10. junija 2015, v višini 400 PLN, za obdobje 30 dni.
- 3 V skladu s pogodbo je imel kreditodajalec v primeru neplačila kredita ali administrativnih stroškov do dne 10. julija 2015 pravico kreditojemalcu zaračunati stroške opominov in plačila iz naslova „zadnje kazni“. Poziv na plačilo „zadnje kazni“ je bil toženi stranki 10. avgusta 2015 poslan v obliki obvestila, ki je bilo poslano na naslov elektronske pošte, ki ga je ta navedla, in v papirni obliki. Kreditodajalec je toženi stranki poslal tri opomine in dokument z naslovom „zadnja kazen“, kar je v skladu s pogodbo pomenilo dodatno finančno breme za toženo stranko v višini 200 PLN.
- 4 3. avgusta 2017 je bila sklenjena pogodba o odstopu terjatve, ki jo je imel kreditodajalec do tožene stranke, s katero je tožeča stranka pridobila zahtevek proti toženi stranki. Tožena stranka je bila o spremembi upnika obveščena v dopisu, ki je bil na njen naslov poslan 9. avgusta 2017. Na to obvestilo, ki je vsebovalo tudi poziv k plačilu terjatve, ni bilo odziva. Tožeča stranka je poleg tega toženi stranki 18. decembra 2017 poslala zadnji poziv za plačilo, na katerega prav tako ni bilo odgovora.
- 5 Tožena stranka v zadevi ni predložila nobenega stališča. Nanjo naslovljenega dopisa, ki je vseboval tožbo, dopis tožeče stranke z dne 21. septembra 2018 in obvestilo o dnevu obravnave, tožena stranka ni prevzela. Dopis se je po tem, ko je bila v skladu s členom 139(1) k.p.c. dvakrat poskušena njegova vročitev, štel za pravilno vročen.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 6 Predložitveno sodišče se sprašuje, ali je člen 339(2) k.p.c., če se razlaga tako, kot v precejšnjem delu poljske pravne teorije in sodne prakse, to je da ne dovoljuje preizkusa potrošniške kreditne pogodbe, v skladu z zgoraj navedenimi določbami direktiv 93/13 in 2008/48.
- 7 Poljski zakonodajalec je zavzel stališče, da se lahko zamudna sodba izda samo v primeru pasivnosti tožene stranke (ki ni prišla na obravnavo in se ni spustila v obravnavanje stvari), izključno na podlagi trditev v zvezi z dejanskim stanjem ene stranke, ki je aktivna, to je tožeče stranke, brez preizkusa dokazov.
- 8 Iz pravil, na katerih temeljita postopek v zvezi z zamudno sodbo in izdaja te sodbe, je razvidno, da je to institut, ki je sestavljen tako, da vključuje elemente, ki

so značilni tudi za postopek za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga in postopku za izdajo nedokumentiranega plačilnega naloga. V glavnem gre za to, da do izdaje zamudne sodbe pride na podlagi trditve v zvezi z dejanskim stanjem, ki jih je podala le ena stranka, to je tožeča stranka, pri čemer se v postopku za zamudno sodbo te trditve praviloma ne preizkusijo v dokaznem postopku, v postopku za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga se preizkusijo le na podlagi nekaterih dokazov, to je točno navedenih dokumentov, v postopku za izdajo nedokumentiranega plačilnega naloga pa se njihove resničnosti sploh ne preverja. Če je v postopku za izdajo zamudne sodbe enostranskost dejanskega stanja, ki se vzame kot podlago za sodbo, rezultat pasivnosti tožene stranke, pa v postopku za izdajo dokumentiranega in nedokumentiranega plačilnega naloga ta izhaja iz *a priori* sprejetega dejstva, da se do izdaje plačilnega naloga oba postopka vodita *ex parte*.

- 9 Postopek za izdajo zamudne sodbe je, podobno kot postopek za izdajo nedokumentiranega plačilnega naloga – če so izpolnjeni v zakoniku določeni pogoji – obvezen, postopek za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga pa je fakultativen. Za izdajo zamudne sodbe ni potreben predlog strank. V primerih, ki so točno določeni v predpisu, mora sodišče po uradni dolžnosti izdati sodbo, katere zamudni značaj temelji na zakonu in ni posledica odločitve sodišča.
- 10 Tako mora nacionalno sodišče, če tožena stranka ostane pasivna, po vročitvi tožbe in morebitnih nadaljnjih procesnih vlog ali po ugotovitvi, da so bile tožba in nadaljnje procesne vloge v skladu s členom 139(1) k.p.c. pravilno vročene (po tem ko je bila dvakrat poskušena vročitev pošiljke in je naslovnik ni prevzel) izdati zamudno sodbo.
- 11 Po enem od stališč iz poljske pravne teorije in sodne prakse v zvezi z razlago člena 339(2) k.p.c. mora nacionalno sodišče plačilni nalog izdati tudi, če tožeča stranka k tožbi ni priložila nobenih dokazov, pri čemer sodišče praviloma trditve tožeče stranke v zvezi z dejanskim stanjem šteje za resnične.
- 12 Po drugem stališču glede razlage člena 339(2) k.p.c. pa se nacionalno sodišče, če tožeča stranka tožbi priloži dokumente, pasivna tožena stranka pa ne predloži nobenih dokazov, pri izdaji zamudne sodbe ne sme opreti na dokumente, ampak preizkusi le trditve tožeče stranke (ne pa tudi dokazov) in praviloma trditve tožeče stranke v zvezi z dejanskim stanjem šteje za resnične.
- 13 V členu 339(2) k.p.c. so sicer določene izjeme. Trditve v zvezi z dejanskim stanjem, ki jih je tožeča stranka navedla v tožbi ali drugih procesnih vlogah, ki so bile vročene toženi stranki pred obravnavo, ni mogoče šteti za resnične, če: (1) se v zvezi z njimi porajajo utemeljeni dvomi ali (2) so bile navedene z namenom obida zakona.
- 14 Vendar pa se zdi, da iz prevladujočega stališča v zvezi z razlago te določbe izhaja stališče, da je za presojo, ali so zgoraj navedeni pogoji izpolnjeni, merodajna vsebina tožbe ali drugih procesnih vlog, ki so bile toženi stranki vročene pred

obravnavo. Ni podlage za to, da bi se sodišče v zvezi s tem lahko oprlo na dokaze, ki so bili priloženi tožbi ali na druge procesne vloge, ki so bile toženi stranki vložene pred obravnavo. Trditve tožeče stranke v zvezi z dejanskim stanjem porajajo utemeljene dvome takrat, kadar so si same s seboj v nasprotju ali so neskladne ali se medsebojno izključujejo ali pa so v bistvu neverodostojne ali v nasprotju s splošno znanimi dejstvi (člen 228(1) k.p.c.) ali sodno znanimi dejstvi (člen 228(2) k.p.c.). Do navedbe trditev v zvezi z dejanskim stanjem z namenom obida zakona pride v položaju, v katerem se želi doseči, da bi se s sodbo dosegel učinek, ki vodi do takega obida, na primer z namenom prisojе preživnine v nadpovprečni višini za to, da bi se izkoristilo prednostno pravico pri delitvi zneska, pridobljenega z izvršbo na premoženje tožene stranke.

- 15 Po mnenju nacionalnega sodišča lahko taka razlaga člena 339(2) k.p.c. ovira doseganje zgoraj omenjenih ciljev direktiv, ker sodišču v primeru pasivnosti tožene stranke v bistvu onemogoča preizkus, ali potrošniška kreditna pogodba vsebuje vse zahtevane elemente in ali ne vsebuje nepoštenih pogojev, za katere bi bilo treba ugotoviti, da potrošnika ne zavezujejo.
- 16 Nacionalno sodišče v sodni praksi Sodišča ni našlo odločbe, ki bi se nanašala neposredno na skladnost postopka za izdajo zamudne sodbe, ki se vodi v državi članici, z direktivami o varstvu potrošnikov. Sodišče pa je večkrat zavzelo stališče v zvezi s postopkom za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga, ki je z nekaterih vidikov podoben postopku za izdajo zamudne sodbe.
- 17 Gre zlasti za sodbo Sodišča z dne 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, ECLI:EU:C:2018:711), in sklepne predloge generalne pravobranilke v tej zadevi ter tam navedene sodbe Sodišča z dne 14. junija 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), z dne 18. februarja 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), in z dne 21. junija 2016, Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, EU:C:2016:486).
- 18 Nacionalno sodišče posebej opozarja na točki 42 in 44 sodbe v zadevi C-176/17, iz katerih izhaja, da mora nacionalno sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča po uradni dolžnosti presoditi nepoštenost pogodbenega pogoja, ki spada na področje uporabe Direktive 93/13, in da mora izravnati neravnotežje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, če razpolaga z vsemi za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi. Učinkovito varstvo pravic, ki jih potrošniku daje ta direktiva, je namreč mogoče zagotoviti le, če nacionalni postopkovni sistem v postopku za izdajo plačilnega naloga ali postopku izvršbe plačilnega naloga dovoljuje nadzor morebitne nepoštenosti pogojev v zadevni pogodbi po uradni dolžnosti.
- 19 Iz teh ugotovitev bi lahko izhajajo stališče, da mora nacionalno sodišče morebitno nepoštenost pogodbenih pogojev preizkusiti tudi pri izdaji zamudne sodbe.
- 20 Vendar pa, kot je Sodišče navedlo v točki 55 sodbe v zadevi C-176/17, je treba vsak položaj, v katerem se postavi vprašanje, ali neka nacionalna procesna

določba onemogoča ali bistveno otežuje uporabo prava Unije, preučiti ob upoštevanju položaja te določbe v postopku pred različnimi nacionalnimi sodišči, poteka postopka in njegovih posebnosti.

- 21 V zvezi s tem je treba ugotoviti, ali se postopek za izdajo zamudne sodbe bistveno razlikuje od postopka za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga.
- 22 Prvič, v postopku za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga in njegovo vročitev tožena stranka ne more predložiti svojih stališč, medtem ko v postopku za izdajo zamudne sodbe tako možnost ima.
- 23 Drugič, v postopku za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga mora tožena stranka pri vložitvi ugovora plačati sodno takso v višini 3/4 višine sodne takse, ki se plača za tožbo, tožeča stranka pa plača 1/4 višine sodne takse, ki se plača za tožbo, medtem ko tožena stranka pri vložitvi ugovora zoper zamudno sodbo plača 1/2 višine sodne takse, ki se plača za tožbo (če ne bi bila pasivna pa do konca postopka ne bi plačala ničesar).
- 24 Tretjič, pogoji za vložitev ugovora zoper zamudno sodbo so blažji od pogojev za vložitev ugovora zoper plačilni nalog, poleg tega pa toženi stranki, če bi bila aktivna, sploh ne bi bilo treba vlagati ugovora zoper zamudno sodbo.
- 25 Četrtič, plačilni nalog, ki se izda v postopku za izdajo dokumentiranega plačilnega naloga, je naslov za zavarovanje, ki je izvršljiv tudi brez potrdila o izvršljivosti (člen 492(1) k.p.c.), zamudno sodbo, čeprav zanjo velja, da je izvršljiva takoj, pa je treba opremiti s potrdilom o izvršljivosti, da bi lahko postala naslov za zavarovanje.
- 26 Poleg tega, kar je lahko še bolj pomembno, Sodišče je v svojih odločbah že večkrat navedlo (sodbe z dne 1. oktobra 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, točka 62); z dne 10. septembra 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 56); z dne 6. oktobra 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, točka 47)) to, kar je pravilno ugotovila generalna pravobranilka v sklepnih predlogih v zadevi C-176/17 (EU:C:2018:293 točka 73), da Direktiva o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah sicer v sporih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom zahteva pozitivno, od pogodbenih strank neodvisno posredovanje nacionalnega sodišča, ki odloča o takih sporih, vendar pa ni mogoče zahtevati, da se s spoštovanjem načela učinkovitosti v celoti nadomesti popolna pasivnost zadevnega potrošnika.